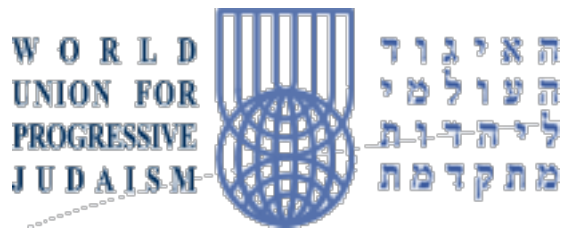

5776

Torah from Around the World

Eén munt in een fles maakt een rinkelend geluid; een fles vol met munten maakt geen geluid; de geleerde die de zoon is van een geleerde is dus bescheiden; de geleerde die de zoon is van een am ha'aretz (een ongeletterde) schettert zijn kennis in het rond. (Bab.M. 85b)

Omdat het Liberale Jodendom geen achtste dag Pesach houdt (in navolging van Israël) loopt de behandeling van de sidrot de komende weken uit de pas met de volgorde zoals de orthodoxie hem hanteert.

Sjabbat 14 mei 2016 / 6 ijar 5776, Emor, Wajikra/Leviticus 21:1 – 24:23
Tanach, blz. 241 - 250
Haftara: Nechemja 8:13 – 9:5
Tanach, blz. 1683 - 1684

Commentaar: Rabbijn Matthew Berkowitz, directeur van het Israël-programma van de rabbijnenopleiding van het Jewish Theological Seminary.

Vertaler: Sera Spanier

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

De nauwgezetheid van het leiderschap

Waarom spreken sommige religieuze leiders zich niet krachtiger uit tegen het bloedvergieten uit naam van God, gezien het religieuze extremisme dat de wereld vandaag de dag plaagt? Door weg te kijken en hun stem niet te laten horen verlenen religieuze leiders stilzwijgend hun bijval aan het geweld. Hierdoor schaden zij hun reputatie als leiders en maken Gods aanwezigheid in deze wereld minder zichtbaar. Leiderschap, vooral religieus leiderschap, vraagt om nauwgezetheid en verantwoording.

Onze sidra van deze week, Emor, onderstreept dit. De Toralezing opent met een discussie over de vele gedragsbeperkingen die gelden voor de priesters. Als leden van een elite die bemiddelt tussen God en de mensen, moeten de *kohaniem* (priesters) bedachtzaam en

bezonnen zijn bij hun dienst aan God. De Tora verkondigt: „De Eeuwige zei tegen Mosjé: 'Zeg tegen Aharon en zijn zonen dat zij zich – onder bepaalde omstandigheden – verre houden (*wejienazroe*) van de heilige gaven (de Engelse vertaling van de Jewish Publication Society vertaalt: *om nauwgezet te zijn met de heilige gaven*) die de Jisraëlieten aan Mij wijden, opdat zij Mijn heilige naam niet ontwijden. Ik ben de Eeuwige.’” (Wajikra 22:1-2). Als leiders van de Jisraëlieten wordt de priesterklasse duidelijk gehouden aan een hogere standaard. Wat is het belang ervan dat de lat zo hoog wordt gelegd voor hen die God in de heilige ruimten dienen?

Rabbijn Samson Raphael Hirsch (1808-1888, Duitsland) laat zich leiden door het Hebreeuwse woord *wejienazroe*, wat zowel wordt vertaald als 'apart staan/zetten' als 'nauwgezet zijn', en borduurt voort op de taalkundige basisletters van het Hebreeuwse woord, dat wil zeggen *n-z-r*:

„De basisbetekenis van *nezir* is duidelijk de idee van buitengesloten te zijn met betrekking tot een bepaald domein (...), het gebod dat 'zij zich – onder bepaalde omstandigheden – verre houden van de heilige gaven van de BnÉ Jisraël' stelt de eis aan de *kohaniem* dat zij niet zo maar zonder enige voorwaarden recht hebben op 'de heilige gaven' die de mensen hen ter hand hebben gesteld. Er zijn tijden dat zij zichzelf moeten beschouwen als ervan buitengesloten, dat zij er als vreemdelingen (*zarim*) tegenover moeten staan, en ze noch mogen hanteren in het kader van de offerdienst noch ze mogen eten.” (*Hirsch Commentary on the Torah: Leviticus II, 610*)

Op een tamelijk mooie manier kijkt Hirsch verder dan de *pesjat*, de letterlijke betekenis, van de uitdrukking *wejienazroe*. Hij verbindt het woord niet alleen met *nezir*, maar ook met *zarim* (vreemdelingen). Er is een tijd voor de priesters om ingewijdenen (insiders) te zijn, maar er zijn ook tijden dat ze buitenstaanders (outsiders) of vreemdelingen zijn. Deze les is essentieel. Gegeven hun status van elite als leiders van de gemeenschap, geeft de Tora uiting aan de altijd aanwezige bezorgdheid dat 'absolute macht absoluut corrupteert'. Als men een zekere status heeft bereikt, ontstaat een gevoel van onaantastbaarheid en van eigen belangrijkheid. Zulke mensen hebben vaak een gevoel recht te hebben op alles en op buitensporige luxe. Te vaak leiden zulke gevoelens tot machtsmisbruik. Voor iemand die de priesterrol vervult wordt dit gevaar nog groter. Omdat priesters dienaren en vertegenwoordigers van God zijn, zullen hun misstappen ongetwijfeld op God en het gehele religieuze systeem worden geprojecteerd. Men moet als priester hier altijd alert op zijn.

Dit laatste brengt de eerste hoofdstukken van het boek Sjemoeël I in herinnering, die niet alleen vertellen over het optreden van de profeet-rechter Sjemoeël, maar - veel belangrijker - ons een beeld geeft van de chaos en corruptie die leidde tot een alternatieve vorm van gezag voor de Jisraëlieten. Eli, die in die tijd de hogepriester was, liet een zorgwekkende en corrupte cultuur van de Jisraëlieten bij de offerplaats Sjilo op zijn beloop, zoals het beschreven staat in Sjemoeël I:

„De zonen van Eli waren een stel afpersers. Ze trokken zich niets aan van de Eeuwige en maakten misbruik van de rechten die aan het priesterambt verbonden zijn. Wanneer iemand een offerdier liet slachten, kwam er als het vlees gaar was een priesterknecht met een drietandige vork. Daarmee prikte hij in de pot, de pan, de ketel of de schaal en alles wat aan de vork bleef hangen, *eigende* de priester *zich toe*. Zo verging het alle Jisraëlieten die in Sjilo kwamen offeren (...) de zonde van de jonge mannen ten opzichte van de Eeuwige was heel groot, want de mannen gingen zonder enig ontzag en respect met de offers voor de Eeuwige om.” (I Samuel 2:12-17) (cursivering door de auteur).

Zoals rabbijn David Silber in een briljant en inzicht biedend vertoog uiteenzet: „Wanneer de Tora spreekt over priesterlijke giften gaat het altijd over priesters die deze giften *ontvangen*. De Tora heeft het nooit over priesters die giften *nemen*. De Talmoed gaat zelfs nog verder en legt uit dat het de priester zelfs niet is toegestaan om de indruk te wekken dat hij de giften neemt. Hij wordt verondersteld te wachten tot het dier geofferd is en de wierook is verbrand op het altaar. Pas daarna mag de priester zijn priesterlijk deel ervan nemen”. (uit: *The Birth of Samuel and the Birth of Kingship*, in *Tanakh Companion: The Book of Samuel*, 5).

David Silber komt tot de kern: degenen met religieuze macht moeten zich met morele en ethische zelfbeheersing gedragen en bovenal met *derech erets* (respectvol, fatsoenlijk). Want als men er niet op kan vertrouwen dat religieuze leiders zich juist gedragen en het goede voorbeeld geven, is dit een zeer pijnlijke tegenslag voor de verwezenlijking van de idealen van een samenleving.

Echt leiderschap is meerwaardig – het vereist aandacht voor het innerlijke leven en voor handelingen in de buitenwereld. Deze les is vooral van groot belang voor degenen onder ons die leiders zijn in publieke functies. Men moet continue bedachtzaam en opmerkzaam zijn, naar binnen gericht en zelfkritisch. Enkel door de focus op zichzelf te richten en zich bewust te zijn van de eigen tekortkomingen, kan men voorkomen dat men terugvalt in hooghartigheid. En door het bewustzijn dat de bondgenoten die men instinctief kiest ook kritisch moeten worden bekeken. Ingewijde (insider) zijn vraagt ook van je dat je weet wanneer je ook een buitenstaander (outsider) moet zijn. Dat is inderdaad de heilige les van sidra Emor.